

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO DLA KLASY IV

NOWE Zamieńmy słowo

zgodne z podstawą programową obowiązującą od roku szkolnego 2026/2027

ZAŁOŻENIA DOKUMENTU

Podstawa opracowania: dokument opracowano na podstawie Rozporządzenia Ministra Edukacji z dnia 11 marca 2026 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej (Dz.U. 2026 poz. 378), wymagań edukacyjnych WSiP dla klasy 4 oraz planu wynikowego do podręcznika NOWE Zamieńmy słowo.

Układ wymagań: Wymagania zostały uporządkowane według siedmiu obszarów nowej podstawy programowej i przypisane do siedmiu konkretnych rozdziałów podręcznika.

Zasada kumulatywności: Wymagania na ocenę wyższą obejmują także wymagania przewidziane dla ocen niższych. Ocenie podlega stopień samodzielności, poprawności, rozumienia, świadomego zastosowania wiedzy, argumentowania, twórczego działania i przenoszenia umiejętności do nowych sytuacji.

Dostosowanie wymagań: Wymagania są realizowane z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia, zaleceń poradni psychologiczno-pedagogicznej, orzeczeń, opinii oraz ustaleń zespołu udzielającego pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

Sposoby prezentowania osiągnięć: Uczeń może wykazywać osiągnięcia m.in. w wypowiedziach ustnych i pisemnych, podczas rozmowy, dyskusji i pracy zespołowej, w zadaniach językowych i ortograficznych, interpretacji tekstów kultury, projektach, działaniach medialnych, pracy z lekturą oraz samoocenie.

Zasady ustalania ocen ze sprawdzianów i kartkówek: Podstawą ustalenia oceny ze sprawdzianu lub kartkówki jest poziom spełnienia przez ucznia wcześniej określonych kryteriów oraz stopień opanowania sprawdzanych wiadomości i umiejętności.

OBSZARY KSZTAŁCENIA

- I Komunikacja
- II Odbiór tekstów kultury
- III Świadomość języka

- IV Tworzenie wypowiedzi
- V Rozwijanie umiejętności autorefleksji i tworzenie tożsamości
- VI Elementy edukacji medialnej
- VII Praktyki lekturowe

ŹRÓDŁA OPRACOWANIA

- Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 11 marca 2026 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym (Dz.U. 2026 poz. 378).
- Dorota Podorska, NOWE Zamieńmy słowo. Wymagania edukacyjne dla klasy 4, WSiP / EDURANGA.
- Ewa Nowak, Nowe Zamieńmy słowo, klasa 4. Plan wynikowy, WSiP / EDURANGA.
- Podręcznik i materiały dydaktyczne NOWE Zamieńmy słowo dla klasy 4 szkoły podstawowej.

Uwaga: Dokument ma charakter uszczegółowienia wymagań. Może być uzupełniany o ustalenia wynikające ze statutu szkoły, zasad oceniania wewnątrzszkolnego oraz specyfiki pracy z danym zespołem klasowym.

OCENA NIEDOSTATECZNA

Uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną, jeżeli - mimo udzielonego wsparcia i możliwości uzupełnienia braków - nie spełnia wymagań koniecznych określonych na ocenę dopuszczającą, a braki uniemożliwiają dalsze rozwijanie kluczowych umiejętności w danym zakresie.

ROZDZIAŁ I. Kim jestem?

Zakres treści i umiejętności

Teksty i zagadnienia: tożsamość, mocne strony, role społeczne, emocje, korzenie rodzinne i regionalne, legenda, hymn, poezja patriotyczna, świat przedstawiony	Język i ortografia: samogłoski, spółgłoski, sylaby, funkcja litery i, alfabet, słowniki, wyrazy pokrewne, pisownia ó i u
Formy wypowiedzi: notatka o sobie, opis siebie i postaci, wypowiedź z perspektywy bohatera, krótka autoprezentacja	Media i rozwój osobisty: dane osobowe i wizerunek w sieci, bezpieczna autoprezentacja, mocne strony, przynależność do wspólnoty

Zasada kumulatywności: na ocenę wyższą uczeń spełnia również wymagania określone dla ocen niższych.

Obszar	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
I. Komunikacja	- przedstawia podstawowe informacje o sobie oraz nazywa swoje emocje i mocne strony - stucha wypowiedzi innych i stosuje podstawowe zwroty grzecznościowe	- opisuje swoje zainteresowania, doświadczenia i role społeczne w zrozumiały sposób - odpowiada na wypowiedź rozmówcy i rozróżnia sytuacje oficjalne oraz nieoficjalne	- tworzy uporządkowaną autoprezentację, dobierając słownictwo do odbiorcy - wyraża własne zdanie i uzasadnia je co najmniej jednym trafnym argumentem	- świadomie wykorzystuje gest, mimikę i ton głosu podczas prezentowania siebie - odnosi się do opinii rozmówców i modyfikuje wypowiedź zgodnie z celem rozmowy	- prezentuje siebie w sposób ciekawy, spójny i przekonujący, odpowiedni do sytuacji - wspiera kulturalną komunikację w grupie i ocenia wpływ sposobu mówienia na relacje
II. Odbiór tekstów kultury	- rozpoznaje bohatera, narratora lub osobę mówiącą oraz podstawowe elementy świata przedstawionego - odróżnia elementy realistyczne od fantastycznych i rozpoznaje legendę, hymn, wers, strofę oraz refren	- porządkuje wydarzenia, opisuje zachowanie bohatera i nazywa jego emocje - wyjaśnia temat utworu i wskazuje podstawowe wartości związane z tożsamością oraz wspólnotą	- charakteryzuje bohaterów, ocenia ich postępowanie i uzasadnia ocenę tekstem - wyjaśnia funkcję elementów realistycznych i fantastycznych oraz znaczenie symboli i obrazów	- porównuje sposoby przedstawiania tożsamości, domu i ojczyzny w różnych tekstach kultury - interpretuje nastrój utworu i znaczenie środków językowych, gwary lub kontekstu historycznego	- formułuje pogłębioną interpretację tekstu, łącząc go z doświadczeniem osobistym i wspólnotowym - ocenia, jak sposób kreowania bohatera i świata wpływa na emocje oraz wnioski odbiorcy
III. Świadomość języka	- rozpoznaje samogłoski, spółgłoski i sylaby oraz zna kolejność liter w alfabecie - z pomocą słownika zapisuje najczęstsze wyrazy z ó i u	- dzieli wyrazy na sylaby, rozpoznaje funkcję litery i i porządkuje wyrazy alfabetycznie - stosuje poznane zasady pisowni ó i u w typowych przykładach	- wyjaśnia wymianę ó na o, e lub a i tworzy proste rodziny wyrazów - samodzielnie korzysta ze słownika ortograficznego i słownika języka polskiego	- sprawnie stosuje zasady pisowni ó i u, w tym wyjątki oraz typowe zakończenia - rozpoznaje regionalne zróżnicowanie języka i objaśnia rolę gwary w wypowiedzi bohaterów	- świadomie dobiera i sprawdza słownictwo, dokonując autokorekty ortograficznej - wyjaśnia własne decyzje językowe i wykorzystuje bogate słownictwo do precyzyjnego opisu siebie
IV. Tworzenie wypowiedzi	- tworzy krótką notatkę o sobie i prosty opis postaci według podanego wzoru - z pomocą nauczyciela zachowuje podstawowy porządek wypowiedzi	- tworzy samodzielną notatkę i opis uwzględniający wygląd, cechy oraz zainteresowania - dzieli dłuższą wypowiedź na wstęp, rozwinięcie i zakończenie lub proste akapity	- redaguje spójny opis siebie albo bohatera, wykorzystując różnorodne określenia - tworzy wypowiedź z perspektywy postaci i dba o logiczną kolejność informacji	- tworzy rozbudowaną, obrazową autoprezentację lub notatkę w wybranej formie - świadomie stosuje akapity, trafne słownictwo i poprawia tekst po informacji zwrotnej	- tworzy oryginalną, dojrzałą wypowiedź o tożsamości, dostosowaną do wybranego odbiorcy - samodzielnie planuje, redaguje i udoskonala tekst pod względem treści, stylu i poprawności
V. Rozwijanie umiejętności autorefleksji i tworzenie tożsamości	- nazywa swoje mocne strony, trudności, emocje oraz wartości ważne dla siebie - wymienia wspólnoty, do których należy, i role pełnione w rodzinie oraz szkole	- opisuje własne zalety, zainteresowania i obowiązki wynikające z pełnionych ról - wskazuje działania, które pomagają mu się uczyć i rozwijać	- wyjaśnia znaczenie rodziny, regionu i wspólnoty narodowej dla własnej tożsamości - dokonuje prostej samooceny i planuje sposób rozwijania wybranej umiejętności	- porównuje wartości ważne dla różnych osób i wspólnot oraz uzasadnia własne wybory - analizuje wpływ emocji i przekonań na zachowanie oraz proces uczenia się	- formułuje pogłębioną refleksję nad własną tożsamością, korzeniami i miejscem we wspólnotcie - wykorzystuje samoocenę do wyznaczania realistycznych celów dalszego rozwoju

Obszar	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
VI. Elementy edukacji medialnej	- rozpoznaje dane osobowe i elementy wizerunku oraz zna podstawowe zasady ich ochrony - wyszukuje wskazaną informację w podanym źródle	- wyjaśnia, dlaczego należy chronić dane osobowe i wizerunek w internecie - korzysta z papierowych oraz cyfrowych słowników i źródeł zgodnie z instrukcją	- porównuje informacje z dwóch źródeł i wybiera te związane z tematem - proponuje bezpieczny sposób prezentowania siebie w sieci	- selekcjonuje przydatne i wiarygodne informacje dotyczące regionu, tradycji lub zainteresowań - ocenia własne zachowania w sieci i planuje działania wspierające bezpieczeństwo cyfrowe	- weryfikuje informacje w różnych źródłach i uzasadnia ocenę ich rzetelności - tworzy odpowiedzialny materiał cyfrowy o sobie lub swoim regionie, chroniąc prywatność
VII. Praktyki lekturowe	- czyta wskazane fragmenty i dłuższy tekst związany z tematyką działu - nazywa pierwsze wrażenia oraz wskazuje bohaterów i najważniejsze wydarzenia	- planuje czytanie dłuższego tekstu i prowadzi prostą notatkę lekturową - opisuje bohaterów, miejsca i problemy bliskie własnym doświadczeniom	- uzasadnia opinię o przeczytanym utworze, odwołując się do konkretnych wydarzeń - porównuje własne doświadczenia z przeżyciami bohaterów	- łączy wnioski z lektury z innymi tekstami o tożsamości, tradycji i wspólnocie - samodzielnie wybiera sposób zaprezentowania przeczytanej książki	- tworzy oryginalną rekomendację, portfolio lub prezentację lekturową - ocenia znaczenie lektury dla rozumienia siebie, swojej wspólnoty i innych ludzi

ROZDZIAŁ II. Ja i rodzina

Zakres treści i umiejętności

Teksty i zagadnienia: rodzina, więzi, dom, zmiana, samotność, trudne emocje, realizm i fantastyka, narrator i podmiot mówiący, problematyka utworu	Język i interpunkcja: rodzaje wypowiedzeń, znaki kończące wypowiedzenia, przecinek w wyliczeniu i przed wybranymi spójnikami, znaczenie dosłowne i przenośne
Formy wypowiedzi: opis pokoju, notatka o bohaterze, pozdrowienia, list prywatny, adresowanie koperty	Media i rozwój osobisty: media w domu, media społecznościowe, bezpieczne korzystanie, relacje rodzinne i radzenie sobie z emocjami

Zasada kumulatywności: na ocenę wyższą uczeń spełnia również wymagania określone dla ocen niższych.

Obszar	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
I. Komunikacja	- opowiada krótko o rodzinie lub domu i nazywa emocje bohaterów - stosuje zwroty grzecznościowe w rozmowie i korespondencji	- opisuje więzi rodzinne oraz własne doświadczenia w sposób zrozumiały dla odbiorcy - formułuje pytania i odpowiedzi związane z tematem rozmowy	- wyraża opinię o zachowaniu bohaterów i uzasadnia ją przykładem - dobiera sposób zwracania się do członków rodziny, rówieśników i dorosłych	- prowadzi rozmowę o trudnych emocjach, okazując szacunek dla odmiennego zdania - świadomie dobiera słownictwo i ton wypowiedzi do delikatnej sytuacji rodzinnej	- formułuje empatyczne, odpowiedzialne komunikaty, które wspierają rozwiązanie problemu - ocenia wpływ sposobu komunikowania się na więzi i poczucie bezpieczeństwa
II. Odbiór tekstów kultury	- wskazuje bohaterów, miejsce, czas i najważniejsze wydarzenia w utworze - rozpoznaje narratora lub podmiot mówiący oraz elementy realistyczne i fantastyczne	- porządkuje wydarzenia i opisuje sytuację rodzinną bohaterów - nazywa emocje postaci i wyjaśnia ich podstawowe przyczyny	- charakteryzuje bohaterów, dostrzega ich przemianę i określa problematykę utworu - odczytuje proste zwroty przenośne i wykorzystuje cytaty jako uzasadnienie	- analizuje relacje rodzinne, motywy działania bohaterów i wpływ fantastyki na sens utworu - porównuje sposób przedstawienia domu i rodziny w różnych tekstach kultury	- interpretuje złożone emocje i konflikty, uwzględniając perspektywy różnych bohaterów - ocenia, jak konstrukcja narracji i środki językowe wpływają na odbiór problemu
III. Świadomość języka	- rozpoznaje wypowiedzenia oznajmujące, pytające, rozkazujące i wykrzyknikowe - stosuje kropkę, znak zapytania lub wykrzyknik na końcu prostego wypowiedzenia	- wyjaśnia cel różnych wypowiedzeń i rozpoznaje podstawowe znaki interpunkcyjne - stosuje przecinek w prostym wyliczeniu	- dobiera rodzaj wypowiedzenia do intencji nadawcy - stosuje przecinek przed poznanymi spójnikami i w konstrukcjach typu „wiem, że...”	- analizuje funkcję znaków interpunkcyjnych w budowaniu sensu i emocji wypowiedzi - rozdziela znaczenie dosłowne i przenośne oraz objaśnia poznane związki	- świadomie wykorzystuje rodzaje wypowiedzeń i interpunkcję do kształtowania tonu tekstu - dokonuje samodzielnej korekty językowej i interpunkcyjnej własnej wypowiedzi
IV. Tworzenie wypowiedzi	- pisze krótkie pozdrowienia, prosty list albo opis pokoju według wzoru - umieszcza podstawowe elementy formy i zachowuje czytelność zapisu	- tworzy list prywatny z miejscem, datą, nagłówkiem, treścią, pożegnaniem i podpisem - opisuje pomieszczenie w uporządkowany sposób oraz adresuje kopertę	- redaguje spójny opis pokoju i notatkę o bohaterze, stosując akapity - poprawnie zapisuje zwroty do adresata i rozwija treść listu	- tworzy rozbudowaną wypowiedź oddającą atmosferę domu lub emocje nadawcy - świadomie dobiera kompozycję, słownictwo i interpunkcję do celu tekstu	- tworzy oryginalny, przekonujący list lub opis, wykorzystując subtelne środki językowe - samodzielnie redaguje i udoskonala tekst z uwzględnieniem potrzeb odbiorcy
V. Rozwijanie umiejętności autorefleksji i tworzenie tożsamości	- nazywa wartości związane z rodziną, domem i poczuciem bezpieczeństwa - rozpoznaje własne oraz cudze emocje pojawiające się w sytuacjach rodzinnych	- opisuje swoją rolę w rodzinie i wynikające z niej obowiązki - wskazuje proste sposoby radzenia sobie ze smutkiem, lękiem lub złością	- wyjaśnia znaczenie więzi, wsparcia i odpowiedzialności w rodzinie - porównuje zachowanie bohaterów z własnymi doświadczeniami i wyciąga wnioski	- analizuje, jak zmiana sytuacji rodzinnej wpływa na emocje i decyzje człowieka - proponuje konstruktywne sposoby dbania o relacje i granice	- formułuje dojrzałą refleksję nad różnorodnością rodzin i znaczeniem domu - ocenia własne strategie komunikowania potrzeb i planuje ich doskonalenie

Obszar	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
VI. Elementy edukacji medialnej	- wymienia media tradycyjne i cyfrowe obecne w domu - rozpoznaje podstawowe zagrożenia związane z nieostrożnym korzystaniem z internetu	- wyjaśnia, do czego służą media społecznościowe i urządzenia do odbioru mediów - podaje zasady bezpiecznego korzystania z mediów w domu	- rozróżnia pożyteczne i ryzykowne sposoby korzystania z mediów - proponuje zachowanie chroniące prywatność, relacje i bezpieczeństwo	- analizuje wpływ mediów na rodzinne rozmowy, czas i samopoczucie - planuje zasady równowagi między aktywnością online a relacjami bezpośrednimi	- ocenia wiarygodność i wpływ wybranych przekazów medialnych na decyzje rodziny - tworzy uzasadniony kodeks odpowiedzialnego korzystania z mediów w domu
VII. Praktyki lekturowe	- czyta wskazany dłuższy utwór o rodzinie i przygodzie, np. „Magiczne drzewo. Czerwone krzesło” - wskazuje bohaterów, miejsca i najważniejsze wydarzenia	- planuje czytanie i prowadzi prostą kartę lektury - opisuje przemianę bohatera oraz problem rodzinny przedstawiony w utworze	- formułuje problematykę lektury i uzasadnia ocenę bohaterów - porównuje doświadczenia postaci z własnymi przeżyciami	- analizuje związek elementów realistycznych i fantastycznych oraz ich funkcję - tworzy samodzielną, uporządkowaną prezentację lektury	- interpretuje lekturę jako opowieść o odpowiedzialności, więzi i dojrzewaniu - proponuje twórczą formę omówienia oraz ocenia aktualność przestania książki

ROZDZIAŁ III. Ja i nauka

Zakres treści i umiejętności

Teksty i zagadnienia: szkoła, uczenie się, współpraca, cele i strategie, humor szkolny, nauczyciel i uczeń, fantastyczna szkoła, opis miejsca i bohatera	Język i ortografia: rzeczownik, liczba, rodzaj, przypadek i odmiana przez przypadki, pisownia rz i ż, wyrazy pokrewne
Formy wypowiedzi: opis szkoły lub sali, notatka, plan działania, wypowiedź o sposobach uczenia się, prezentacja pracy grupy	Media i rozwój osobisty: wyszukiwanie i porządkowanie informacji, planowanie nauki, samoocena, informacja zwrotna i współpraca

Zasada kumulatywności: na ocenę wyższą uczeń spełnia również wymagania określone dla ocen niższych.

Obszar	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
I. Komunikacja	• słucha instrukcji, zadaje proste pytania i przekazuje podstawowe informacje o zadaniu • mówi o tym, co pomaga mu się uczyć	• uczestniczy w rozmowie i pracy grupowej, odpowiadając na temat • przedstawia swoje pomysły oraz przyjmuje prostą informację zwrotną	• uzasadnia wybór sposobu wykonania zadania i jasno prezentuje efekty pracy • dostosowuje wypowiedź do roli w grupie i potrzeb odbiorców	• prowadzi rzeczową dyskusję, nawiązuje do argumentów innych i udziela pomocnej informacji zwrotnej • modyfikuje wypowiedź po pytaniach odbiorców	• wspiera współpracę zespołu, porządkuje dyskusję i pomaga wypracować wspólne stanowisko • prezentuje złożone zagadnienie jasno, przekonująco i odpowiedzialnie
II. Odbiór tekstów kultury	• wskazuje bohaterów, miejsce i wydarzenia w tekstach o szkole • rozpoznaje humor, emocje oraz elementy realistyczne i fantastyczne	• opisuje zachowanie uczniów i nauczycieli oraz porządkuje wydarzenia • wyjaśnia temat utworu i własne wrażenia z lektury	• charakteryzuje bohaterów, ocenia ich postępowanie i określa problematykę utworu • wyjaśnia, jak autor wywołuje rozbawienie lub zaniepokojenie	• porównuje różne obrazy szkoły i nauki w literaturze, filmie lub innych tekstach kultury • analizuje perspektywę narratora i znaczenie fantastyki	• interpretuje obraz edukacji w kontekście wartości, takich jak ciekawość, wytrwałość i współpraca • ocenia skuteczność środków służących humorowi oraz kreowaniu niezwykłego świata
III. Świadomość języka	• rozpoznaje rzeczownik i określa jego liczbę oraz rodzaj w prostych przykładach • z pomocą stosuje podstawowe zasady pisowni rz i ż	• odmienia typowe rzeczowniki przez przypadki według wzoru • rozpoznaje wymianę głosek w wyrazach pokrewnych i stosuje częste reguły rz/ż	• określa przypadek, liczbę i rodzaj rzeczownika oraz stosuje poprawne formy w zdaniu • wyjaśnia poznane zasady pisowni rz i ż i korzysta ze słownika	• poprawia błędne formy rzeczowników i świadomie dobiera je do wypowiedzi • sprawnie stosuje reguły oraz wyjątki ortograficzne w samodzielnych tekstach	• analizuje funkcję form gramatycznych w budowaniu precyzji wypowiedzi • samodzielnie uzasadnia zapis, dokonuje autokorekty i świadomie wzbogaca słownictwo
IV. Tworzenie wypowiedzi	• sporządza prostą notatkę i krótki opis szkoły lub sali według planu • z pomocą zapisuje kolejne czynności potrzebne do wykonania zadania	• tworzy uporządkowany opis miejsca i prosty plan pracy lub nauki • stosuje podstawowe akapity i czytelny układ informacji	• redaguje spójny opis, notatkę lub relację z pracy grupowej • dobiera informacje najważniejsze i uzasadnia wybrany sposób działania	• tworzy rozbudowaną wypowiedź o skutecznych metodach uczenia się • przekształca zebrane informacje w czytelną notatkę, schemat albo prezentację	• opracowuje oryginalny materiał edukacyjny dostosowany do odbiorców • samodzielnie planuje, redaguje, ocenia i poprawia wypowiedź na podstawie kryteriów
V. Rozwijanie umiejętności autorefleksji i tworzenie tożsamości	• nazywa swoje mocne strony i trudności związane z nauką • wskazuje sytuacje, w których angażuje się w pracę	• opisuje działania pomagające lub przeszkadzające w uczeniu się • dokonuje prostej samooceny po wykonaniu zadania	• wyjaśnia, co wpływa na efekty jego pracy, i planuje realistyczny cel • ocenia swoje zaangażowanie oraz rolę w zespole	• monitoruje postęp, dobiera strategię uczenia się i wprowadza zmianę po informacji zwrotnej • analizuje wpływ emocji i motywacji na działanie	• świadomie kieruje procesem uczenia się, formułuje pogłębione wnioski i długofalowe cele • wspiera rozwój innych, zachowując szacunek dla ich potrzeb i tempa pracy

Obszar	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
VI. Elementy edukacji medialnej	- wyszukuje potrzebną informację w podanym źródle papierowym lub cyfrowym - rozpoznaje autora, tytuł albo podstawowe oznaczenie źródła	- korzysta z kilku wskazanych źródeł i wybiera informacje związane z zadaniem - porządkuje je w prostej notatce	- porównuje informacje z różnych źródeł i odróżnia najważniejsze od dodatkowych - wykorzystuje je do przygotowania własnej wypowiedzi	- selekcjonuje materiały według przydatności i uzasadnia wybór - łączy informacje z różnych źródeł, zachowując jasny podział na treść własną i zaczerpniętą	- ocenia wiarygodność źródeł oraz weryfikuje kluczowe informacje - tworzy rzetelny materiał edukacyjny i wyjaśnia sposób sprawdzania danych
VII. Praktyki lekturowe	- czyta wskazany dłuższy tekst związany ze szkołą i uczeniem się - wskazuje głównych bohaterów, miejsca oraz podstawowe wydarzenia	- planuje kolejne etapy czytania i dzieli się wrażeniami - opisuje problemy bohaterów oraz ich stosunek do szkoły	- uzasadnia ocenę postaci i wskazuje wartości ważne w procesie uczenia się - prowadzi uporządkowane notatki lekturowe	- porównuje różne obrazy szkoły, nauczyciela i ucznia w poznanych tekstach - samodzielnie wybiera sposób przedstawienia wniosków z lektury	- interpretuje lekturę w kontekście własnych doświadczeń edukacyjnych i współczesnej szkoły - tworzy twórczą rekomendację lub projekt zachęcający do czytania

ROZDZIAŁ IV. Ja i Ty

Zakres treści i umiejętności

Teksty i zagadnienia: przyjaźń, tolerancja, konflikt, sąsiedztwo, empatia, fair play, relacje między bohaterami, rada, opinia i argument	Język i gramatyka: czasownik, bezokolicznik, osoba, liczba, rodzaj i czas, funkcja czasownika w wypowiedzi
Formy wypowiedzi: regulamin, zaproszenie, rada, opinia z uzasadnieniem, słuchowisko lub krótka wypowiedź audialna	Media i rozwój osobisty: netykieta, życzliwość online, odpowiedzialna komunikacja, rozwiązywanie konfliktów i współpraca

Zasada kumulatywności: na ocenę wyższą uczeń spełnia również wymagania określone dla ocen niższych.

Obszar	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
I. Komunikacja	- rozpoznaje sytuacje wymagające uprzejmej prośby, rady, przeprosin lub zaproszenia - nazywa emocje uczestników konfliktu i słucha rozmówcy	- formułuje prostą opinię, radę i zaproszenie dostosowane do sytuacji - stosuje zwroty grzecznościowe i odpowiada na temat	- uzasadnia stanowisko, odnosi się do argumentu rozmówcy i proponuje rozwiązanie konfliktu - dobiera sposób wypowiedzi do relacji z odbiorcą	- prowadzi rozmowę mediacyjną, uwzględniając potrzeby i perspektywy obu stron - świadomie wykorzystuje ton głosu i język wspierający współpracę	- formułuje spójne, przekonujące stanowisko i pomaga grupie osiągnąć porozumienie - ocenia etyczność komunikatu i przewiduje jego wpływ na relacje
II. Odbiór tekstów kultury	- wskazuje bohaterów, temat relacji i podstawowe przyczyny konfliktu - nazywa cechy postaci oraz emocje wyrażone w utworze	- opisuje relacje między bohaterami i wyjaśnia pojęcia przyjaźni oraz tolerancji - rozpoznaje humor i podstawowe przesłanie utworu	- charakteryzuje bohaterów, ocenia ich zachowanie i uzasadnia ocenę - analizuje przyczyny, przebieg i skutki konfliktu	- porównuje różne modele przyjaźni, sąsiedztwa i współpracy w tekstach kultury - wyjaśnia funkcję kontrastu, dialogu, rytmu lub komizmu	- interpretuje utwór jako wypowiedź o odpowiedzialności za relacje i dobro wspólne - ocenia aktualność przesłania oraz wpływ formy tekstu na odbiorcę
III. Świadomość języka	- rozpoznaje czasownik i pytania, na które odpowiada - określa osobę i liczbę w prostych formach czasownika	- rozpoznaje bezokolicznik oraz czas teraźniejszy, przeszły i przyszły - odmienia typowe czasowniki przez osoby i liczby	- określa osobę, liczbę, rodzaj i czas czasownika oraz stosuje poprawne formy - przekształca wypowiedź, zmieniając czas lub osobę	- wyjaśnia wpływ form czasownika na perspektywę i dynamikę wypowiedzi - poprawia błędy gramatyczne i świadomie dobiera formy do regulaminu, rady lub zaproszenia	- wykorzystuje zróżnicowane formy czasowników do precyzyjnego wyrażania intencji - dokonyuje autokorekty i uzasadnia wybór form gramatycznych we własnym tekście
IV. Tworzenie wypowiedzi	- tworzy krótkie zaproszenie albo punkt regulaminu według wzoru - zapisuje prostą radę lub opinię	- redaguje kompletne zaproszenie i prosty regulamin z czytelnymi zasadami - formułuje opinię popartą jednym argumentem	- tworzy spójny regulamin, zaproszenie lub wypowiedź doradczą dostosowaną do odbiorcy - stosuje właściwe formy czasowników i uporządkowaną kompozycję	- tworzy rozbudowaną wypowiedź argumentacyjną oraz scenariusz krótkiego słuchowiska - świadomie wykorzystuje dialog, intonację i efekty dźwiękowe	- opracowuje oryginalny tekst służący budowaniu porozumienia lub promowaniu fair play - samodzielnie ocenia jego skuteczność i wprowadza uzasadnione poprawki
V. Rozwijanie umiejętności autorefleksji i tworzenie tożsamości	- nazywa wartości ważne w przyjaźni i współpracy - rozpoznaje sytuacje wymagające tolerancji, pomocy lub przeprosin	- opisuje własne zachowanie w grupie i związane z nim obowiązki - wskazuje sposoby pokojowego rozwiązywania prostego konfliktu	- wyjaśnia znaczenie empatii, szacunku, uczciwości i fair play - dokonyuje samooceny swojego udziału we współpracy	- analizuje wpływ emocji, uprzedzeń i sposobu komunikacji na relacje - planuje działania pomagające budować bezpieczną i życzliwą grupę	- formułuje pogłębione wnioski dotyczące odpowiedzialności za relacje - proponuje rozwiązania uwzględniające dobro jednostki i wspólnoty

Obszar	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
VI. Elementy edukacji medialnej	- zna podstawowe zasady kulturalnego zachowania w internecie - rozpoznaje obraźliwy lub niebezpieczny komunikat	- stosuje zasady netykiety w prostych wiadomościach i komentarzach - wskazuje osobę dorosłą, do której można zwrócić się po pomoc	- ocenia, czy komunikat cyfrowy jest uprzejmy, bezpieczny i zgodny z celem - przekształca nieodpowiednią wypowiedź w komunikat szanujący odbiorcę	- analizuje wpływ tonu, skrótów, emotikonów i anonimowości na odbiór wiadomości - planuje odpowiedzialną reakcję na konflikt lub przemoc słowną online	- tworzy i uzasadnia kodeks dobrej komunikacji cyfrowej - ocenia konsekwencje publikowania treści dla autora, odbiorcy i całej grupy
VII. Praktyki lekturowe	- czyta wskazane teksty o przyjaźni, tolerancji i konflikcie - wskazuje bohaterów, ich relacje oraz najważniejsze wydarzenia	- opisuje wybraną relację i dzieli się wrażeniami z lektury - wyjaśnia, czego bohaterowie uczą się o innych ludziach	- uzasadnia ocenę przyjaźni lub konfliktu, odwołując się do tekstu - porównuje zachowanie bohaterów z własnymi doświadczeniami	- porównuje przesłanie kilku utworów i samodzielnie formułuje wnioski - przygotowuje prezentację, słuchowisko lub dyskusję lekturową	- interpretuje lekturę w kontekście współczesnych relacji rówieśniczych i komunikacji online - tworzy oryginalną rekomendację uwzględniającą wartości oraz potrzeby odbiorcy

ROZDZIAŁ V. Ja w wolnym czasie

Zakres treści i umiejętności

Teksty i zagadnienia: zainteresowania, odpoczynek, przyroda, nastroj, strach i humor, film, teatr, sport, literatura przygodowa i fantastyczna	Język i ortografia: przymiotnik, liczba, rodzaj i przypadek, związki rzeczownika z przymiotnikiem, pisownia ch i h
Formy wypowiedzi: opis przedmiotu lub kolekcji, opis wrażeń, wypowiedź o filmie lub spektaklu, prezentacja zainteresowań	Media i rozwój osobisty: świadomy wybór rozrywki, język filmu, higiena cyfrowa, równowaga między ekranem, ruchem i odpoczynkiem

Zasada kumulatywności: na ocenę wyższą uczeń spełnia również wymagania określone dla ocen niższych.

Obszar	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
I. Komunikacja	- mówi krótko o swoim hobby i sposobach spędzania czasu - nazywa emocje związane z filmem, sportem, przyrodą lub lekturą	- opisuje swoje zainteresowania i reaguje na wypowiedzi innych - stosuje słownictwo związane z czasem wolnym i kulturą	- uzasadnia wybór ulubionej aktywności, filmu, spektaklu lub książki - dostosowuje prezentację zainteresowań do odbiorcy	- porównuje różne sposoby odpoczynku i odnosi się do argumentów rozmówców - świadomie wykorzystuje głos, gest i przykłady podczas prezentacji	- prowadzi przekonującą rozmowę o wartościowym wypoczynku i kulturze - wspiera wymianę rekomendacji, szanując odmienne gusta i potrzeby
II. Odbiór tekstów kultury	- rozpoznaje bohaterów, wydarzenia, nastroj i podstawowe środki wyrazu w tekście - odróżnia literaturę, film i teatr oraz nazywa swoje wrażenia	- opisuje elementy świata przedstawionego i sytuację osoby mówiącej - wskazuje epitet, porównanie lub wyraz budujący nastrój	- wyjaśnia, jak tekst wywołuje strach, śmiech, zaciekawienie lub zachwyt - charakteryzuje bohaterów i ocenia ich decyzje	- porównuje sposób opowiadania historii w literaturze, filmie i teatrze - analizuje funkcję obrazu, dźwięku, gry aktorskiej i środków językowych	- interpretuje tekst kultury w kontekście wartości wypoczynku, pasji i rozwoju - ocenia artystyczne środki wyrazu oraz uzasadnia własną ocenę dzieła
III. Świadomość języka	- rozpoznaje przymiotnik i pytania, na które odpowiada - określa rodzaj i liczbę przymiotnika w prostych przykładach oraz zna częste wyrazy z ch i h	- łączy przymiotnik z rzeczownikiem w odpowiedniej formie - stosuje podstawowe zasady pisowni ch i h w typowych wyrazach	- określa liczbę, rodzaj i przypadek przymiotnika oraz poprawnie go odmienia - wyjaśnia poznane zasady pisowni ch i h i korzysta ze słownika	- świadomie dobiera przymiotniki do budowania nastroju i obrazowości opisu - sprawnie stosuje reguły i wyjątki ortograficzne we własnych tekstach	- ocenia funkcję przymiotników w tekście i unika powtórzeń dzięki bogatemu słownictwu - samodzielnie dokonuje autokorekty gramatycznej i ortograficznej
IV. Tworzenie wypowiedzi	- tworzy prosty opis przedmiotu, kolekcji lub ulubionej aktywności według planu - zapisuje krótką opinię o filmie, książce lub wydarzeniu	- redaguje uporządkowany opis z wykorzystaniem przymiotników i podstawowych akapitów - przedstawia najważniejsze wrażenia odbiorcze	- tworzy spójną, obrazową wypowiedź i uzasadnia własną ocenę tekstu kultury - dobiera szczegóły oraz słownictwo oddające nastrój	- redaguje rozbudowaną prezentację pasji albo porównanie dwóch form spędzania czasu - świadomie wykorzystuje środki stylistyczne i informacje z różnych źródeł	- tworzy oryginalny tekst promujący wartościową aktywność kulturalną, sportową lub przyrodniczą - samodzielnie dobiera formę, styl i kompozycję do konkretnego odbiorcy
V. Rozwijanie umiejętności autorefleksji i tworzenie tożsamości	- nazywa swoje zainteresowania oraz emocje związane z odpoczynkiem - wskazuje aktywności, które sprzyjają dobremu samopoczuciu	- opisuje, jak spędza czas wolny, i rozpoznaje potrzebę równowagi między obowiązkami a odpoczynkiem - wskazuje własne mocne strony rozwijane przez pasję	- ocenia, czy wybrane sposoby odpoczynku wspierają zdrowie, relacje i rozwój - planuje realistyczną zmianę własnego nawyku	- analizuje wpływ nudy, lęku, rywalizacji i presji grupy na wybory w czasie wolnym - uzasadnia hierarchię ważnych dla siebie aktywności	- formułuje pogłębioną refleksję nad rolą pasji i kultury w budowaniu tożsamości - świadomie planuje równowagę między rozwojem, relacjami, ruchem i odpoczynkiem

Obszar	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
VI. Elementy edukacji medialnej	- rozpoznaje podstawowe elementy przekazu filmowego i urządzenia służące rozrywce - wymienia zasady higieny cyfrowej	- opisuje rolę obrazu, dźwięku i aktora w filmie - podaje skutki zbyt długiego korzystania z ekranów	- porównuje aktywność online i offline oraz planuje bezpieczny czas korzystania z mediów - wyszukuje informacje o filmie, spektaklu lub hobby we wskazanych źródłach	- analizuje, jak przekaz audiowizualny wpływa na emocje i wybory odbiorcy - selekcjonuje materiały i uzasadnia ich przydatność	- ocenia własne nawyki cyfrowe oraz wiarygodność rekomendacji i reklam rozrywkowych - tworzy odpowiedzialny materiał medialny promujący zrównoważony wypoczynek
VII. Praktyki lekturowe	- czyta wskazany tekst przygodowy, fantastyczny lub związany z zainteresowaniami - dzieli się pierwszymi wrażeniami i wskazuje najważniejsze wydarzenia	- planuje czytanie oraz opisuje bohaterów, nastrój i wybrany problem - wskazuje fragment, który szczególnie go zaciekał	- uzasadnia własną ocenę lektury i porównuje ją z adaptacją albo innym tekstem kultury - prowadzi uporządkowaną notatkę czytelniczną	- analizuje sposób budowania napięcia, humoru lub niezwykłości - samodzielnie przygotowuje prezentację albo rekomendację lektury	- interpretuje tekst w kontekście roli wyobraźni, pasji i odpoczynku - tworzy oryginalny projekt czytelnicy przeznaczony dla wybranej grupy odbiorców

ROZDZIAŁ VI. Ja i świat wyobraźni

Zakres treści i umiejętności

Teksty i zagadnienia: baśń, fantastyka, dobro i zło, próba charakteru, wyobraźnia, metafora, retrospekcja, narrator, bohater główny i epizodyczny	Język i składnia: dialog i jego zapis, zdanie i równoważnik zdania, czasownik w formie osobowej, synonimy, antonimy, znaczenie przenośne i metafora
Formy wypowiedzi: dialog, plan wydarzeń, opowiadanie twórcze i odtwórcze, kartka z przeprosinami, opis fantastycznego miejsca	Media i rozwój osobisty: inspiracje internetowe, prawa autora, odpowiedzialne korzystanie z cudzych treści, wybory moralne i konsekwencje działań

Zasada kumulatywności: na ocenę wyższą uczeń spełnia również wymagania określone dla ocen niższych.

Obszar	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
I. Komunikacja	- odgrywa prosty dialog, używając zwrotów grzecznościowych i odpowiedniego tonu - nazywa intencje i emocje rozmówców	- tworzy krótką rozmowę zgodną z sytuacją i rolą bohatera - reaguje na wypowiedź partnera i zachowuje temat	- prowadzi dialog, który rozwija akcję i ujawnia cechy postaci - uzasadnia stanowisko bohatera oraz dostosowuje język do świata utworu	- modyfikuje sposób mówienia zależnie od celu, relacji i napięcia sceny - interpretuje komunikaty niewerbalne oraz ukryte intencje	- tworzy wielowymiarową scenę dialogową i świadomie buduje jej perswazyjność lub dramatyzm - ocenia etyczne konsekwencje słów bohaterów
II. Odbiór tekstów kultury	- rozpoznaje baśń i tekst fantastyczny oraz wskazuje elementy świata przedstawionego - nazywa bohaterów dobrych i złych, najważniejsze wydarzenia oraz podstawowe środki językowe	- porządkuje wydarzenia, rozpoznaje bohatera głównego i epizodycznego oraz narratora - wyjaśnia temat i podstawowe przesłanie utworu	- charakteryzuje bohaterów, analizuje ich przemianę i odczytuje proste metafory - wyjaśnia funkcję fantastyki, kontrastu i próby charakteru	- porównuje różne baśnie i opowieści fantasy, uwzględniając wzorce bohaterów i wartości - analizuje retrospekcję, narrację oraz środki budujące niezwykłość	- tworzy pogłębioną interpretację utworu jako opowieści o wolności, odpowiedzialności i dobru - ocenia sposób kreowania świata oraz aktualność przesłania
III. Świadomość języka	- rozpoznaje zdanie, równoważnik zdania i czasownik w formie osobowej - wskazuje proste synonimy, antonimy i wyrażenia przenośne	- przekształca zdanie w równoważnik i odwrotnie według wzoru - dobiera synonimy i antonimy oraz poprawnie zapisuje prosty dialog	- stosuje zdania i równoważniki konsekwentnie w planie wydarzeń - wyjaśnia znaczenie metafory w kontekście oraz unika powtórzeń dzięki synonimom	- analizuje wpływ budowy zdań i doboru słownictwa na tempo, nastrój i styl tekstu - świadomie wykorzystuje znaczenia dosłowne i przenośne	- twórczo przekształca wypowiedź, zachowując sens i zmieniając jej styl lub dynamikę - samodzielnie dokonuje pełnej korekty językowej dialogu i opowiadania
IV. Tworzenie wypowiedzi	- zapisuje prosty dialog i plan wydarzeń według wzoru - tworzy krótkie opowiadanie na podstawie podanego materiału	- stosuje podstawowe zasady zapisu dialogu i układa plan w zdaniach albo równoważnikach - pisze spójne opowiadanie z początkiem, rozwinięciem i zakończeniem	- tworzy rozwinięte opowiadanie z dialogiem, opisem i logicznym następstwem wydarzeń - redaguje kartkę z przeprosinami odpowiednią do sytuacji bohatera	- buduje napięcie, nastrój i wyraziste postacie, świadomie stosując metafory i zróżnicowane zdania - wprowadza retrospekcję lub twórcze przekształcenie zdarzeń	- tworzy oryginalną opowieść fantastyczną o przemyślanej kompozycji i znaczącym przesłaniu - samodzielnie redaguje, skraca i udoskonala tekst po ocenie jego skuteczności
V. Rozwijanie umiejętności autorefleksji i tworzenie tożsamości	- rozpoznaje wartości dobra, odwagi, uczciwości i odpowiedzialności - nazywa emocje bohatera stojącego przed wyborem	- opisuje konsekwencje prostych decyzji bohaterów i odnosi je do codziennych sytuacji - wskazuje własne sposoby naprawienia błędu	- wyjaśnia, jak wybory kształtują charakter i relacje - dokonuje samooceny zachowania w sytuacji wymagającej odwagi lub przeprosin	- analizuje konflikt wartości i przewiduje skutki różnych rozwiązań - porównuje własną hierarchię wartości z wyborami bohaterów	- formułuje pogłębioną refleksję nad wolnością, odpowiedzialnością i możliwością naprawy zła - proponuje etyczne rozwiązanie złożonego dylematu i uzasadnia je

Obszar	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
VI. Elementy edukacji medialnej	- rozpoznaje autora i źródło wykorzystanego tekstu, obrazu lub nagrania - wie, że nie wolno przypisywać sobie cudzej pracy	- podaje źródło inspiracji i odróżnia pracę własną od zapożyczonej - korzysta z materiałów cyfrowych zgodnie z instrukcją nauczyciela	- selekcjonuje internetowe inspiracje i tworzy własny materiał bez prostego kopiowania - wyjaśnia podstawowe znaczenie praw autora	- porównuje źródła, ocenia ich przydatność i świadomie przetwarza informacje - opisuje zasady odpowiedzialnego wykorzystywania tekstów, obrazów i muzyki	- tworzy oryginalny materiał multimedialny, rzetelnie wskazując źródła i autorów - ocenia etyczność wykorzystania cudzej treści oraz uzasadnia swoje decyzje
VII. Praktyki lekturowe	- czyta wskazaną baśń lub dłuższy utwór fantasy, np. „Opowieści z Narnii” - wskazuje bohaterów, ważne miejsca i podstawowe wydarzenia	- planuje czytanie, opisuje świat fantastyczny i dzieli się wrażeniami - rozpoznaje problem dobra, zła, zdrady, winy lub przebaczenia	- formułuje problematykę i uzasadnia ocenę bohaterów konkretnymi wydarzeniami - porządkuje informacje oraz przygotowuje samodzielną prezentację lektury	- porównuje wzorce bohaterów i sposoby kreowania fantastycznych światów - analizuje przemianę postaci i konsekwencje jej decyzji	- interpretuje lekturę w szerokim kontekście wartości i własnych doświadczeń - tworzy oryginalny projekt lekturowy oraz broni własnego odczytania w dyskusji

ROZDZIAŁ VII. Ja i świat wokół mnie

Zakres treści i umiejętności

Teksty i zagadnienia: przyroda, podróż, reportaż, obserwacja świata, relacja człowieka z naturą, odpowiedzialność za środowisko, onomatopeja i poezja przyrodnicza	Język i ortografia: wyrazy dźwiękonaśladowcze, powtórzenie rzeczownika, czasownika i przymiotnika, nazwy własne i geograficzne, zapis nazw mieszkańców, utrwalenie ortografii
Formy wypowiedzi: ogłoszenie, opis miejsca lub krajobrazu, notatka reporterska, wypowiedź zachęcająca do działania	Media i rozwój osobisty: wiarygodność informacji internetowych, fakt i opinia, weryfikowanie źródeł, odpowiedzialność za środowisko i dobro wspólne

Zasada kumulatywności: na ocenę wyższą uczeń spełnia również wymagania określone dla ocen niższych.

Obszar	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
I. Komunikacja	- opisuje prostymi słowami obserwowane miejsce, zjawisko lub zwierzę - zadaje pytania i przekazuje podstawową informację o wydarzeniu	- relacjonuje obserwację lub podróż w logicznej kolejności - wyraża troskę o środowisko i odpowiada na wypowiedzi innych	- formuluje opinię o wpływie człowieka na przyrodę i uzasadnia ją przykładem - dobiera język do rozmowy, ogłoszenia lub krótkiej relacji reporterskiej	- prowadzi rzeczową dyskusję o problemie środowiskowym, uwzględniając różne stanowiska - precyzyjnie prezentuje informacje i odróżnia fakt od opinii	- tworzy przekonującą wypowiedź zachęcającą do odpowiedzialnego działania - ocenia skuteczność komunikatu i wspiera grupę w planowaniu wspólnej inicjatywy
II. Odbiór tekstów kultury	- wskazuje bohaterów, narratora lub osobę mówiącą oraz najważniejsze elementy świata przedstawionego - rozpoznaje epitet, porównanie i wyraz dźwiękonaśladowczy	- opisuje nastrój i emocje, rozpoznaje cechy reportera oraz podstawowy temat utworu - wyjaśnia, czego dowiaduje się o przyrodzie lub podróży	- charakteryzuje narratora i bohatera, określa funkcję poznanych środków stylistycznych - ocenia zachowania ludzi wobec środowiska	- porównuje literacki, poetycki i reporterski sposób opisywania świata - analizuje wpływ perspektywy, szczegółu, dźwięku i obrazu na odbiór	- interpretuje tekst w kontekście odpowiedzialności za planetę i dobro wspólne - ocenia wiarygodność oraz siłę oddziaływania różnych sposobów przedstawienia przyrody
III. Świadomość języka	- rozpoznaje rzeczownik, czasownik i przymiotnik oraz typowe wyrazy dźwiękonaśladowcze - z pomocą zapisuje nazwy własne i geograficzne wielką literą	- określa podstawowe formy poznanych części mowy i tworzy onomatopeje według wzoru - stosuje najczęstsze zasady zapisu nazw własnych	- poprawnie stosuje formy rzeczowników, czasowników i przymiotników w zdaniu - stosuje obowiązującą zasadę zapisu nazw mieszkańców miast, dzielnic, osiedli i wsi wielką literą	- wyjaśnia funkcję onomatopei i świadomie dobiera części mowy do precyzyjnego opisu - sprawnie łączy poznane zasady ortograficzne w samodzielnym tekście	- analizuje językowy sposób budowania obrazu i dźwięku w utworze - samodzielnie dokonuje całościowej autokorekty gramatycznej, ortograficznej i interpunkcyjnej
IV. Tworzenie wypowiedzi	- pisze krótkie ogłoszenie i prosty opis miejsca według wzoru - notuje podstawowe informacje z obserwacji	- tworzy kompletne ogłoszenie oraz uporządkowany opis krajobrazu - wykorzystuje podstawowe określenia zmysłowe	- redaguje spójny opis lub notatkę reporterską, oddzielając fakty od opinii - stosuje akapity, trafne słownictwo i poznane środki stylistyczne	- tworzy rozbudowaną relację, opis lub tekst zachęcający do działania na rzecz przyrody - łączy informacje z kilku źródeł i dostosowuje styl do odbiorcy	- opracowuje oryginalny materiał reporterski lub kampanię informacyjną o problemie środowiskowym - samodzielnie ocenia rzetelność, kompozycję i siłę oddziaływania tekstu
V. Rozwijanie umiejętności autorefleksji i tworzenie tożsamości	- nazywa wartości związane z troską o przyrodę i wspólne otoczenie - wskazuje codzienne działania pomagające środowisku	- opisuje własne nawyki i ich wpływ na najbliższe otoczenie - wybiera jedno działanie, które może wykonywać systematycznie	- wyjaśnia odpowiedzialność człowieka za środowisko i ocenia własne zachowania - planuje udział w prostym działaniu na rzecz wspólnoty	- analizuje zależność między potrzebami ludzi, wyborem informacji i stanem środowiska - monitoruje realizację własnego celu oraz wyciąga wnioski	- formuluje pogłębioną refleksję nad relacją człowieka z naturą i odpowiedzialnością pokoleń - inicjuje działanie dla dobra wspólnego i ocenia jego możliwe skutki

Obszar	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
VI. Elementy edukacji medialnej	- wyszukuje wskazaną informację w internecie lub innym podanym źródle - wie, że nie każda informacja jest prawdziwa	- rozdziela prostą informację o fakcie od opinii - sprawdza autora, datę lub źródło materiału według podanych kryteriów	- porównuje dwie informacje i rozpoznaje podstawowe oznaki niewiarygodności - wybiera źródło przydatne do przygotowania własnej wypowiedzi	- weryfikuje informację w kilku źródłach i uzasadnia ocenę ich wiarygodności - rozpoznaje wpływ tytułu, obrazu i emocjonalnego języka na odbiorcę	- krytycznie ocenia przekaz, oddziela dane od opinii i formułuje wnioski o rzetelności - tworzy materiał informacyjny oparty na sprawdzonych źródłach i jawnie je wskazuje
VII. Praktyki lekturowe	- czyta wskazany tekst podróżniczy, przygodowy lub przyrodniczy - wskazuje bohaterów, miejsca, wydarzenia i pierwsze wrażenia	- planuje czytanie oraz opisuje relację człowieka z naturą w utworze - prowadzi prostą notatkę z ważnymi informacjami	- uzasadnia ocenę zachowania bohaterów i formułuje problematykę tekstu - porównuje wiedzę z lektury z własną obserwacją świata	- porównuje literaturę przygodową, reportaże i poezję przyrodniczą - samodzielnie przygotowuje prezentację lub rekomendację lekturową	- interpretuje lekturę jako źródło wiedzy, wartości i inspiracji do działania - tworzy oryginalny projekt czytelniczo-przyrodniczy i uzasadnia jego znaczenie

